

5. BADANIA Z ZAKRESU EKONOMIKI I ORGANIZACJI PRODUKCJI

KSZTAŁTOWANIE SIĘ KOSZTÓW PRODUKCJI BROJLERÓW

Roman Kamiński

Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Drobiarstwa w Poznaniu

Program rozwoju produkcji drobiu w świetle najnowszych uchwał uległ znacznemu przyspieszeniu. Wzrost spożycia mięsa ogółem odbywać się będzie w najbliższych latach głównie poprzez wzrost produkcji mięsa drobiowego, w tym głównie kurcząt brojlerów. Dlatego też szczególną uwagę zwrócono na problem ekonomiki produkcji, nierozzerwalnie związany z kosztami produkcji i możliwością wskazania źródeł ich obniżenia.

Wśród kosztów produkcji kurcząt czołową pozycję zajmują koszty paszy oraz piskląt, które w strukturze kosztów stanowią łącznie około 85%. Z wymienionych względów te dwie pozycje kosztów związane z wysokością upadków, okresem tuczu i końcowym ciężarem kurcząt we wszystkich analizach zajmują główne miejsca.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 1977 r. stwierdzić należy dość znaczne zróżnicowanie w poszczególnych wskaźnikach techniczno-produkcyjnych, a tym samym w kosztach produkcji, występujące w różnych fermach, jak również w poszczególnych rzutach tych samych ferm. To zróżnicowanie wyników spowodowane było najczęściej jakością paszy i piskląt oraz warunkami środowiskowymi, których parametry nie są często przestrzegane. Podstawą kalkulacji były poszczególne wskaźniki produkcyjne:

— Zużycie paszy w skali wszystkich rzutów kształtowało się na poziomie 2,63 kg na 1 kg żywca. Najniższe zużycie paszy osiągnięto na fermach prywatnych — średnio 2,53 kg, przy czym najniższe zużycie paszy w rzucie wynosiło 2,40 kg, a najwyższe 2,80 kg. W fermach spółdzielczych przeciętne zużycie paszy wynosiło 2,58 kg, przy odchyleniach w poszczególnych rzutach od 2,35 do 2,91 kg na 1 kg żywca.

— Masa ciała kurcząt średnio we wszystkich fermach kształ-

towała się na poziomie 1,59 kg. Stosunkowo najwyższą masę uzyskiwano w fermach prywatnych — średnio 1,62 kg (w poszczególnych rzutach najwyższe 1,89, najniższe 1,41 kg), w fermach spółdzielczych kurczęta ważyły średnio 1,60 kg (wahania od 1,85 do 1,31 kg).

Najcięższe kurczęta uzyskano: w fermach spółdzielczych — 1,85 kg po 59 dniach tuczu, w fermach prywatnych — 1,89 kg po 55 dniach tuczu, natomiast najlżejsze w fermach spółdzielczych — 1,31 kg po 58 dniach tuczu, w fermach prywatnych — 1,41 kg po 55 dniach tuczu.

— O k r e s t u c z u przeciętnie we wszystkich fermach wynosił 57 dni, dla ferm spółdzielczych średni okres tuczu wynosił 58 dni (najdłuższy 70 dni, najkrótszy 52 dni), również w fermach prywatnych przeciętny okres tuczu wynosił 58 dni (najdłuższy 70 dni, najkrótszy 52 dni), przy czym w fermach prywatnych w tym samym okresie tuczu kurczęta ważyły o 0,11 kg więcej.

— W s k a ź n i k u p a d k ó w charakteryzuje się największym zróżnicowaniem zarówno w poszczególnych fermach jak i rzutach. Przeciętny wskaźnik upadków wynosił 6,02% (najniższy 1,25%, najwyższy 15,72%). Najniższy przeciętny wskaźnik upadków wynoszący 5,70% uzyskały fermy prywatne (w poszczególnych rzutach od 1,25 do 11,96%), w fermach spółdzielczych wskaźnik ten wynosił 6,65% (od 4,34 do 15,72%).

— O b s a d a k u r c z ą t na 1 m² powierzchni wychowalni była bardzo zróżnicowana. Przeciętna obsada piskląt wstawionych do tuczu na 1 m² powierzchni wychowalni wynosiła 16 sztuk, przy czym najwyższą obsadę miały fermy spółdzielcze — 17,7 szt./m² (odchylenia w poszczególnych rzutach od 15,7 do 22,2 szt./m² powierzchni kurnika). Bardzo niskim wykorzystaniem powierzchni kurnika charakteryzowały się fermy prywatne — średnio 14,4, szt./m² (odchylenia w rzutach od 11,9 do 17,6 szt./m²).

Liczba sztuk wstawionych w poszczególnych fermach i rzutach znalazła odzwierciedlenie po uwzględnieniu upadków w liczbie sztuk odchowanych z 1 m² powierzchni. Najwyższą obsadę uzyskały fermy spółdzielcze w wys. 17 szt./m², przy przeciętnym ciężarze kurcząt 1,60 kg.

Fermy prywatne miały obsadę w wysokości 13,7 szt./m², przy przeciętnym ciężarze kurcząt 1,62 kg. Średnia obsada sztuk odchowanych dla wszystkich ferm wynosiła 15,25 szt. na 1 m² powierzchni wychowalni.

Ilość żywca uzyskiwanego przeciętnie z 1 m² pow. kurnika w skali roku wynosiła 88,63 kg, przy czym fermy spółdzielcze uzyskały 90,36 kg z 1 m² powierzchni, a fermy prywatne 86,12 kg. Na tak niskie wykorzystanie powierzchni produkcyjnej wpłynęło z jednej strony — niska obsada kurcząt, z drugiej — liczba rzutów produkcyjnych w ciągu roku (4 rzuty, realne możliwości 5 rzutów).

Koszty produkcji — w ogólnym przekroju najwyższą efektywność w tuczu brojlerów osiągnęły fermy prywatne, co jest wynikiem przede wszystkim najniższego zużycia paszy, wyższej masy ciała kurcząt oraz niższego wskaźnika upadków. Fermi prywatne osiągnęły lepsze wyniki finansowe, mimo niższej obsady na 1 m² powierzchni (wpływ na koszty robocizny, amortyzacji i paliwa), braku ulg w zakresie ceny paszy, paliwa i energii oraz rozliczania producentów z dostarczanego żywca loco rzeźnia.

Tabela 1

Kalkulacja jednostkowa i struktura kosztów produkcji brojlerów w fermach spółdzielczych i prywatnych

Pozycja kosztów	Fermi spółdzielcze		Fermi prywatne	
	zł/kg żywca	%	zł/kg żywca	%
Pisklęta	6,02	20,9	5,83	21,6
Transport	0,31	1,1	0,19	0,7
Pasza	17,63	61,3	17,87	66,2
Opał, energia	1,39	4,8	0,86	3,2
Robocizna	1,75	6,0	1,35	5,0
Amortyzacja	0,67	2,3	0,35	1,3
San.-wet.	0,60	2,1	0,37	1,4
Pozostałe	0,39	1,5	0,16	0,6
Razem nakłady	28,76	100,0	26,98	100,0
Wartość ze sprzedaży	32,40	×	32,50	×
Różnica — wynik finansowy	3,64	×	5,52	×

Porównując poszczególne pozycje kosztów w fermach spółdzielczych i prywatnych stwierdzić należy, że poza paszą (wynik zakupu po cenach detalicznych) pozostałe pozycje kosztów są niższe niż w fermach spółdzielczych, szczególnie widoczne w pozycjach opału, energii, robocizny oraz amortyzacji. Wymienione pozycje kosztów są o tyle ważne, że przy zwiększeniu uzysku żywca z 1 m² powierzchni istnieją realne możliwości obniżenia tych kosztów o około 10⁰/o.

Biorąc pod uwagę ilość żywca uzyskiwaną z 1 m² powierzchni kurnika oraz dochód za 1 kg dostarczonego żywca — roczny dochód otrzymywany z 1 m² kurnika kształtuje się w fermach prywatnych na poziomie 475 zł, natomiast w fermach spółdzielczych w wysokości 328 złotych, co stawia produkcję brojlerów w rzędzie jednych z bardziej rentownych kierunków produkcji zwierzęcej.

Р. Каминьски

ОБРАЗОВАНИЕ СТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ БРОЙЛЕРОВ

Резюме

Анализ отдельных производственных показателей и стоимостей продукции показал существование значительных производственных резервов в исследуемых госхозах, кооперативных и единоличных хозяйствах. Установлена значительная дифференциация в уровне стоимостей, особенно корма, амортизации, птенцов и горючего. В общем следует констатировать, что наилучшие финансовые результаты (5,52 зл. за 1 кг живого веса) получают фермы крестьян-единоличников благодаря, в первую очередь самому низкому потреблению кормов, самому высокому весу цыплят и самым низким показателям смертности, не говоря об отсутствии общих издержек.

Установлены большие возможности повышения продукции в одних и тех самых производственных помещениях путем увеличения плотности цыплят и числа партий на протяжении года. В настоящее время, наряду со стоимостью кормов, об эффективности продукции решает во все большей степени стоимость горючего и стоимость птенцов. Условием снижения этих стоимостей является повышение плотности и продукция высшего веса откармливаемых цыплят. Высокая стоимость птенцов, сопутствующая высоким показателем смертности, и высокие количества корма для продукции одного птенца, в среднем около 0,7 кг (в племенном прародительском и родительском стаде) указывают на необходимость откорма цыплят до около 1,8 кг несмотря на незначительный рост потребления кормов на 9-ой неделе откорма.

R. Kamiński

FORMATION OF THE BROILER PRODUCTION COSTS

Summary

The analysis of particular production indices and production costs proved the existence of considerable production reserves in the state, cooperative and private farms under study. A considerable differentiation of costs, particularly of feed, amortization, nestlings and fuel. Generally it can be stated that the best financial results (5.52 zł per 1 kg of live weight) are obtained by private peasant farms owing, first of all, to the minimum use of feed, the maximum weights of chicks and the lowest mortality indices, not to mention a lack of general costs.

Great possibilities of the production growth in the same production rooms have been proved by a growth of the number of batches in a year. At present, this is the cost of fuel and of nestlings, which are responsible to more and more greater extent, beside feed costs, for the production effects. A condition of reduction of the above costs is the density increase of chicks and fattening chicks to a greater weight. A high cost of nestlings accompanied by the mortality index growth and the quantity of feed required for production of one nestling amounting to about 0.7 kg (pedigree, grandparental and parental flock) creates the necessity of fattening chicks to the weight of about 1.8 kg despite an insignificant feed consumption growth in the 9th week of the fattening.